

основний лексичний матеріал за тематикою, що вивчається. Тоді дитина зможе вільно себе висловлювати. Кількість лексичних одиниць потенційного словника є необмеженою і варіюється в залежності від індивідуальних особливостей кожної дитини.

Таким чином, методика формування потенційного словника в учнів старшої школи полягає в формуванні словника засобами періодичних видань, яка складається з чотирьох етапів, на кожному з яких діти оволодівають певними навичками відбору потрібної для них лексики потенційного словника та навчаються правильно її використовувати і, головне, незалежно у потрібних комунікативних ситуаціях.

Література

1. Вершиніна Л.М. Особистісно орієнтоване навчання у початковій школі / Л.М.Вершиніна. – 1997. – С. 106.
2. Вігич О.Б. Вправи для навчання читання на матеріалі американських автентичних підручників / О.Б.Вігич // Іноземні мови. – 1999. - №4. - С. 60-62.
3. Матвієнко Н.О. Організація роботи з іншомовними текстами / Н.О.Матвієнко. – 2002. – С. 80-83.
4. Сысоев П.Г. Язык и культура: в поисках нового направления в преподавании культуры страны изучаемого языка // Иностранные языки в школе. – 2001. - №4. С. 12-18.
5. Шостак Т.Г. Газета на уроках англійської мови // Іноземні мови . – 2001. -№1. - С. 16-17.

УДК 82:111.852

МОРГУН А.В., ВОЛОШИН Н.О., ТКАЧЕВА А.С.
Мукачівський державний університет

ХУДОЖНІЙ ТЕКСТ ЯК ЕСТЕТИЧНИЙ ФЕНОМЕН

Пріоритетом сучасної антропоцентричної парадигми наукового знання є формування інтелектуально розвиненої, морально досконалої, духовно багатой особистості. Провідна роль у глобалізації та гуманітаризації освіти, визначенні її ціннісних вимірів належить дисциплінам гуманітарного циклу, зокрема мові та літературі.

Текст як об'єкт лінгвістичного аналізу привертав увагу філософів ще з античних часів. Зразки цілісного філологічного аналізу художніх творів, що базувалися на єдності лінгвістичного, літературознавчого та культурологічного підходів, репрезентовані працями М. Бахтіна, В. Виноградова, В. Ейхенбаума та ін.; теорію мови художньої літератури розробляли В. Виноградов, Л. Новиков. Учення про текст як складне синтаксичне ціле отримало розвиток у працях О. Востокова, Ф. Буслаєва, О. Пешковського, Л. Булаховського, М. Поспелова, І. Фігуровського; функціонально-стилістичні параметри тексту вивчали В. Виноградов, М. Кожина, В. Одинцов, Д. Шмельов, С. Єрмоленко, А. Коваль, Л. Мацько та ін.

Вітчизняні науковці значну увагу звертали на лінгвістичний, стилістичний, літературознавчий аналізи тексту як окремі різновиди. Однак інтегративні процеси в освітній парадигмі переконують у необхідності віддати

перевагу саме філологічному аналізу тексту, особливістю якого і є цілісне поєднання всіх інших видів.

Мета філологічного аналізу тексту полягає в тому, щоб показати, як специфіка ідеї художнього твору виражається через систему його образів, у складниках компонентів текстової організації. За такого підходу художній текст розглядається як естетичний феномен, якому притаманна цілісність, образність та функціональність, і як форма звернення до світу, тобто як комунікативна одиниця, у якій моделюється певна комунікативна ситуація, і як окрема динамічна система мовних засобів.

Необхідно вказати на проблемність зазначеного виду науково-навчальної діяльності. Насамперед, у предметі аналізу – тексті, що є складним полікатегорійним цілим, продуктом інтелектуальної діяльності. Аналітико-синтетична обробка текстової інформації: прочитання, сприйняття, осмислення та інтерпретація основної думки, вираженої в ньому, – це, по суті, творення на його основі нового тексту, але вже як наслідок інтелектуальної діяльності адресата. "Вторинний" текст, породжений у результаті глибоко осмисленої обробки читачем "первинного" тексту як зразкового, оригінального, самобутнього авторського витвору, – також творчий процес, покликаний розв'язати комплекс важливих навчально-виховних завдань, передбачених системою філологічної освітньої парадигми.

Існують певні труднощі у процесі здійснення філологічного аналізу тексту, основними з яких є:

1. Нерозуміння змісту тексту.
2. Нездатність сприймати текст і особливо поетичний.
3. Невміння визначити проблематику та образи тексту.
4. Відсутність теоретичних знань відносно специфіки побудови тексту, його різнорівневої організації.
5. Нерозуміння природи художнього переосмислення явищ, подій тощо і їхнього втілення у словесно-образних формах, відповідно – невідання декодувати текст.
6. Невміння визначати художньо-образні засоби і усвідомлювати їх ідейно-тематичне, естетичне та інше призначення.

Під час виконання філологічного аналізу художнього тексту складним видається також і сприйняття переходу від прямого називання реалій до переносного: своєрідне переосмислення явищ і предметів докільця, їхнє образне оприявлення – через іншу систему символів.

Досвід переконує, що здійснення будь-якого аналізу художнього тексту (лінгвістичного, літературознавчого та ін.) – завдання не з легких. Адже для успішного його виконання треба мати ґрунтовну фахову підготовку з різних галузей знань, володіти комплексом визначених умінь і навичок.

Аналіз тексту – інтелектуальна діяльність виконавця, здійснювана у науковому аспекті: у результаті виникає вторинний текст, що містить оброблену й осмислену на основі первинного тексту інформацію, але оформлену вже не у художньому стилі, а в науковому. Тому аналіз художнього тексту – своєрідний спосіб отримання і переробки знань про світ, що

реалізується у такій послідовності: від пізнання образного усвідомлення буття в авторській моделі через посередництво чуттєво-почуттєвого сприйняття читача до фіксації здобутих і осмислених ним знань, вражень, емоцій у науковому тексті як продукті інтелектуальної обробки художнього авторського тексту.

Література

1. Бахтин М. М. Язык в художественной литературе / М. М. Бахтин // Собр. соч. : в 7т. – М., 1997. Т. 5. – 1997. – С. 306.
2. Наукові основи методики літератури : навчально-методичний посібник / за ред. докт. пед. наук, професора, члена-кореспондента АПН України Н. Й. Волошиної. – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с.
3. Николина Н. А. Филологический анализ текста : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Н. А. Николина. – 2-е изд. – М. : Академия, 2007. – 272 с.

УДК 159.925:159.923.5

ПАВКО А. І.

Національна академія управління, м. Київ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА АКТИВНІСТЬ ЯК ДОМІНАНТНА РИСА ПРОФЕСІЙНОЇ ТВОРЧОСТІ

Спираючись на ґрунтовні психологічні дослідження, опубліковані в різні історичні періоди, можна стверджувати, що інтелектуальна активність є важливою домінантною рисою будь-якої професійної творчості, наприклад, наукової, технічної та мистецької. На думку Д. Богоявленської, під інтелектуальною активністю слід розуміти системне психічне утворення, яке інтегрує в якості підсистем загальні розумові здібності та мотиваційну структуру особистості [1, с. 137]. З нашої точки зору, системне дослідження проблеми інтелектуальної активності має принципово важливе значення для глибокого сутнісного розуміння творчого, певною мірою утаємниченого і неповторного світу музичного та образотворчого мистецтва. Варто зауважити у цьому зв'язку, що у мистецтві, яке є найбільш сконцентрованим втіленням творчих аспектів і напрямків людської діяльності, більш гостро у порівнянні з іншими сферами постає проблемне питання щодо сенсу і лейтмотивів творчості. Саме в мистецтві професійна цілеспрямованість і обдарованість особистості за усіма критеріальними ознаками гармонійно пов'язана з творчим потенціалом та інтелектуальним діапазоном митця. Наприклад, яскраво обдаровані музиканти можуть перебувати на різних рівнях власної інтелектуальної активності.

Нагадаємо у цьому зв'язку, що обдарованість як психологічна категорія є якісно своєрідним поєднанням здібностей, які забезпечують успішне виконання діяльності [3, с. 423]. Найвищим ступенем обдарованості музиканта є його геніальність. Доречно, у цьому сенсі сказати про те, що, за даними американського вченого У.Денніса, 10% композиторів в світі створили 64% усіх музичних творів [2, с. 266].

За визначенням відомого психолога Б.Теплова, музична обдарованість є якісно своєрідним поєднанням здібностей, від яких залежить можливість

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>